

8.55x25.05	1	עמוד 2	הארץ - כותרת	21/07/2016	54294969-8
1988 - יולי תמי - 1988					

יולי תמיר

רגע עם שקד

פ תחתי אתמול את עיתון "הארץ" ונדהמתי לקרוא את מאמר המערכת הקורא להתפטרותי מתפקידי כנשיאת שנקר. כותב המאמר לא טרח לברר את העובדות. בביטחון השמור לאנשים שאינם מדקדקים בפרטים טען כי להחליט שה לא היה בסיס ערכי או חוקי. לו רק היה מבקש, היה מקבל את חוות הדעת המשפטית שהוצגה בפני בטרם קבלת ההחלטה.

לא מדובר רק בחוסר דיוק, אלא בצביעות של ממש: האם לעיתון "הארץ" אין ייעוץ משפטי? האם עורכי עיתון "הארץ" ובעליו מוכנים לקום בבוקר ולמציא בעיתון מאמר, כתבה או תמונה שחושפים את העיתון לתביעה משפטית? ודאי שלא. ההבדל היחיד הוא שהציבור אינו נחשף לפעמים שבהם שיקולים (ראויים) של כבוד האדם, צנעת הפרט, הימנעות מפגיעה אישית, כמו גם שיקולים של ביטחון לאומי, גורמים לעורכי העיתון שלא לפרסם דבר מה העלול לפגוע בו. מהיכן הצדקנות והדרישה שאני אפעל באורח העלול לחשוף את המוסד שאני עומדת בראשו, והיקר ללבי מאוד, לתביעות משפטיות? מה מקורה של הטענה המגוחכת ששיקולים של פגיעה כלכלית עקב תביעה משפטית אינם ראויים?

בשש השנים האחרונות, שבהן אני מכהנת כנשיאת שנקר, הוצגו בתערוכות הגמר אלפי עבודות. בשני מקרים בלבד נדרשתי להיערב, ולשנות חלק קטן מעבודה של תלמידה. בשני המקרים, ראשי המחלקות שגו בכך שלא העלו את הנושא לדיון במועד מוקדם יותר, שהיה מאפשר דיון מסודר ופתרון ראוי לדילמה שניצבנו בפניה. בשני המקרים היה מדובר בחשש לפגיעה אישית באנשים שהיו מושא העבודה. במקרה הראשון שינה התלמיד את עבודתו (והכיר בטעותו), אך התהליך ארך ימים מספר והוביל את שנקר להפסד משפטי צורב שעלה במאות אלפי שקלים. במקרה הנוכחי לא הגענו למקום זה, וטוב שכך. אני חייבת לציין שחוק איסור

לשון הרע, והחוק למניעת הטרדה מינית, משקפים את אמונותי האישיות. חופש הביטוי, כמו כל חירות אחרת, ראוי שיישקל כנגד שיקולים אחרים, ובמיוחד כנגד פגיעה אישית בכבוד האדם. במונח זה, ואולי בשונה מאחרים, אני מאמינה שאנשים הנושאים בתפקידים ציבוריים אמורים להיות חשופים באורח מוחלט מבחינה רעיונית, ניהולית, וכלכלית, אבל זכאים להגנה – אולי אפילו להגנה יתרה – בכל הנוגע לצנעת הפרט; משום שהפיתוי לפגוע בהם גדול יותר. אסור לבלבל בין הזכות לבקר לבין הזכות לפגוע. הקלות שבה פוגעים באנשי ציבור לא הופכת את הדיון הציבורי לאיכותי יותר, חופשי יותר, או דמוקרטי יותר. ההיפך הוא הנכון. הקתרזיס המדומה שבא בעקבות הפגיעה באישיות שנואה רק משרר קיטור ומונע פעולה משמעותית שמטרתה שינוי המצב הקיים. כידוע, אין ביני לבין איילת שקד הסכמה ברוב רובם של הנרשאים. מעולם לא החלפתי אתה אלא משפטים ספורים בלבד. אבל אני מכירה היטב את התחושה של אשה נאה בחיים הציבוריים, שמחששים מאחורי גבה שפילסה את דרכה למקום שבו היא נמצאת תוך שימוש במיניותה. אני מאמינה שאיילת שקד הגיעה למקום שבו היא ניצבת היום בזכות כישוריה ודעותיה. הצגתה כאובייקט מיני מיותרת. כך הייתי חשה לגבי כל אשה בחזית הזירה הציבורית. כן, אני מודה, היה לי ההרגע שלי עם איילת שקד. בלי שפנתה אלי, התקוממתי על המעשה. חוות הדעת המשפטית חיוקה את התחרושה שיש כאן לא רק טעם לפגם, אלא גם חשש לעבירה על החוק. אחד הרבדים האנושיים של החיים הפוליטיים שעוד נותרו, רגע לפני התבהמות כוללת, נוגע ליכולת של אנשי ציבור לראות את האנושיות של האחר מעבר לחילוקי הדעות. היו לי רגעים כאלה בחיי הפוליטיים והערכתי אותם. מול עיתונות שמלכה תיעוב אישי – מישחה צריך להיות בן אדם (או אולי אשה).